

مدیون!

رهبر انقلاب با حمایت از تصمیم شورای هماهنگی سران سه قوه، دولت روحانی را از سرانسیبی سقوط نجات داد

یادداشت

نجات از سقوط آزاد

که روزی تمام فد آن را رد میکرد و فساد را میخواست، خود اکنون قصد اجرایی کردن آن را دارد؟
بسر خلاف تصور افزایش قیمت بنزین یک شبه صورت گرفته و این اتفاق بر خلاف گفته‌ی رسانه‌های دولتی که آن را «تصمیم نظام» می‌دانند، بیشتر تصمیم شخصی حسن روحانی به عنوان ساکنان قدرتمند محریه کشور بوده است. روحانی این موضوع را راه هاست پیگیری می‌کند که آخرین مورد آن به لایحه بودجه ۹۸ بازمی‌گردد، البته این تصمیم همان موقع با مخالفت بهارسل‌تشنین‌ها همراه شد.

بهیم ترین انگیزه دولت روحانی برای افزایش قیمت کسری بودجه ۶۰۰۰۰ میلیاردی ناشی از کاهش فروش نفت است، که البته همین موضوع هم بیش از آن که به تخریب فضای آمریکا بازگردد، به بی‌رومکنی دولت و فغان بدون آن از ظرفیت‌های داخلی اقتصاد وابسته است. حقیقت امر آن است که دولت روحانی بر خلاف شعارهای خود در ۶ سال گذشته هیچ‌گونه برنامه اقتصادی متناسب با شرایط اقتصاد مملویتی را ندارد و حیات و معنای اداره کشور را وابسته به یک قرار داد نیم بند خارجی (خرید) کرده است. از طرفی موضوع بعدی که در عدم افشاح فکری مردم مطرح می‌شود، تعلل دولت در اختصاص بازارهای حاصل افزایش قیمت بنزین بین ۱۹ میلیون خانوار ایرانی است. اگر این بازاره پیش از افزایش قیمت بنزین به حساب حقوق‌های ایرانی واریز می‌شد، از حجم اعتراضات به خصوص در شهرهای کوچک و در بین دهک‌های کم برخوردار می‌کاسته

افزایش بدون اطلاع قبلی نرخ بنزین در ساعت صبح جمعه ۲۴ آبان ماه شوکی به جامعه وارد کرد که تا به این لحظه کشور درگیر آن است و فضای امنیتی را تجربه می‌کند. تقویتی که اعتراضات اخیر با موارد مشابه آن در سالیان گذشته دارد نقش اصلی دولت روحانی و بی‌تجربگی کلینبه در ایجاد این تنش است. تقویتی که حمایت شنبه صبح رهبر انقلاب از دولت نبود، آتش این بی‌تجربگی خامس کلینبه را هم می‌گرفت. اکنون آن نکته مهم آسیب شناسی تنش‌های اخیر است، در زمینه‌های حوادث چند روز گذشته عاملی بیش از سایر عوامل آشکار است، بی‌توجهی دولت به مردم و ناخبرم دانستن آن‌ها است. اگر مردم از سوی دولتمردان محرم شمرده می‌شدند و افکار عمومی نسبت به این تصمیم چنه خوب، چنه بد اطلاع می‌شد، شاید کاهش درگیری‌ها و کم شدن تنش‌ها در چند روز اخیر بودیم.

افزایش ۲۰۰ درصدی قیمت بنزین در حالی جمعه شنبه رساله‌ای و اجزایی شد، که تا چند روز قبل حتی وزیر نفت هم آن را تکذیب میکرد و اصل افزایش قیمت بنزین را صرفاً کمترین رساله‌ای می‌دانست. این اتفاق در شرایطی رخ داد که در آغاز شروع به کار دولت یازدهم در سال ۹۲ روحانی طرح سهم‌بندی سوخت را که در تریبون محمود احمدی‌نژاد اجرایی شده بود و برای سرمایه اجتماعی افشاح فکری مردم بود را بدون کارشناسی و صرفاً به دلیل لجبازی سیاسی لغو کرده اکنون بعد از گذشت ۶ سال، این سوال برای مردم پیش می‌آید که چرا باید به شرایط قبل بازگشت و جزا روحانی طرحی را

مهم‌ترین دلیلی که در توجیه این اتفاق میتوان یافت، عدم اعتماد خود دولتی‌ها به موفقیت طرح‌شکل است. در اصل دولتی‌ها اقتدار به آینده کار و برآمداری و اختصاص آن به مردم نامطمئن هستند که حاضر نیستند ریسک کرده و یک هفته زودتر این پول را پرداخت کنند، به این موارد باید این نکته را هم افزود که تاوایی دولت در مدیریت بحران ارزی تابستان ۹۷ که همراه با گرانی ارز، قیمت سایر کالاهاهای اساسی نیز رشد معهودی کرد، این گمان را در مردم ایجاد می‌کند که دولت نیز پس از گرانی بنزین توانایی کنترل قیمت سایر اقلام در ارتقاء با معیشت مردم را ندارد.

ما توجه به مسائلی که مطرح شد، حمایت رهبر انقلاب از افزایش قیمت بنزین در یکشنبه هفته جاری با توجه به شرایط روز کشور که حتی اعتراضی بعضی از مراجع را هم در پی داشت برای شخص ایشان و جریان انقلابی در نگاه اول به شدت هزینه زاست.

این تصمیم رهبر معظم انقلاب در حالی است که تصمیم دولتی افزایش قیمت بنزین در شرایطی اتخاذ شد که منطقه جنوب غربی آسیا با شوش از نظرات غربی‌ها بوده و جریانات خارجی معتمد با جمهوری اسلامی همه‌ی توان خود را متمرکز بر تنش‌افزایش منطقه به درون ایران کرده بودند. مشخصاً سوزن پشت پسته برده این ماجرا افشاح همیشه وزیر نفت است که با تغییر غلط خود و تحمیل آن به کلینبه دولت این نژاد را در یک توالی قرار داده بود، شخصی که در گذشته خود از گرانت گرفته تا صادرات مجالی کار به تر کینه با دارد.

با توجه به اشتقاق به وجود آمده در پدیده اصلاحات در حمایت از حسن روحانی و فاصله گرفتن بعضی نمایندگان مجلس از کلینبه دولت و پرداختن به نقد عملکرد قوه مجریه در درون جریان اصلاحات، حسن روحانی پدیده مرهمی خود را از دست رفته می‌بیند. نمایندگان لیست امید نیز در این شرایط برای حفظ رای خود و با توجه به تاکنار آمدنی دولت از حمایت روحانی دست کشیده

ند. فلذا اگر این حمایت از طرف مقام معظم رهبری صورت نمی‌پذیرفت با توجه به کاهش شدید مقبولیت دولت در بین مردم و آشوب‌های اخیر محتمل ترین اتفاقی که برای کلینبه و حسن روحانی تا پایان ماه رخ میداد سقوط آن بنا به وسینه استیضاح مجلس و بنا به وسيله استعفاي روحانی زیر فشار افکار عمومی بود. در پس سقوط دولت آن چیزی که عاید ملت میشد، ارزش و لیاقت اقتصادی نیست بلکه بی‌دولتی سبب ادامه تنش‌های داخلی و شروع جانش‌های بین‌المللی میشود. حمایت شنبه صبح رهبری از روحانی حداقل همچنان مشروعیت دولت را برای بدنه ای انقلابی و تسلیز نظام هر چند به میزان اندک حفظ کرد.

امروزه این جریان انقلابی است که به حمایت از دولت پرداخته است، هر چند هنوز هم بر تصمیمات این قوه منتقد می‌ماند، اما اکثر روحانی باید بفکند که استغفار خود را مدیون جریان انقلابیست که همچنان به رای مردم پشت نگردد و تا پای جین در حمایت از رای مردم می‌ایستد.

موافقان و مخالفان چه می گویند؟

بزرگترین بین این دهکها توزیع شود. اما استدلال مخالفان ناظر بر این بحث است که شوک تورمی حاصل از این تصمیم بیشتر از همه، همان دهکهای کمتر برخوردار را به شکل منفی تحت تاثیر قرار می دهد و نه تنها فاصله دهکها کمتر نمی شود، بلکه تبعیض تشدید هم خواهد شد. آنچه در ادامه می خوانید نظرات اقتصاددانان موافق و مخالف افزایش قیمت بنزین است که نشان از اختلاف نظر عالی جدی کارشناسان در این زمینه است.

ورژات اجناس غیر ضروری، مردم را بیش از پیش نگران کرده است که سیلاب با ناکارآمدی دولت در کنترل قیمتها، سفره شان کوچکتر شود. سهمیه بندی و گران کردن قیمت سوخت ابتدای است که دولت حسن روحانی در بودجه ۹۸ را اعمال کرده است؛ ابتدای که مخالفان و موافقان جدی دارد. تمرکز موافقان بر این مسئله است که دهکهای کمتر برخوردار جامعه از بارانه سوخت نبرهای نمی برند و بهتر است بول حاصل از گران کردن

غیر گران شدن ۲۰۰ درصدی بنزین در شانگاه پنهان شده گذشته، آنچه بدون اطلاع قبلی موجی از اعتراضات مردمی را در کشور ایجاد کرده است که تا به این لحظه هم ادامه دارد. اعتراضاتی که برخلاف سال ۹۶، ریشه در طبقه متوسط و ضعیف مردم دارد و ماهیت آن معیشتی است نه سیاسی. با این حال تجربه عدم نظارت بر افزایش قیمت هابیس از افزایش قیمت ارز در تابستان ۹۷ و عرضه آزاد و بدون ضابطه ۱۸۰۰۰ میلیارد دلار ۲۲۰۰ تومانی برای

* موافقان *

جلال میرزایی
عضو کمیسیون انرژی مجلس

در مجموع تمام جوانب اعمال سهمیه بندی و افزایش قیمت بنزین دیده شده است از جمله اینکه پرداخت یارانه جدید به رفع دغدغه ها در زمینه معیشت اقشار کم در آمد کمک می کند و بخشی از هزینه های این فشار را جبران می کند. طبقات متوسط به بالای جامعه هم ابعادوار به شریک کشور را درک کنند تا بتوانیم راحت تر از این مرحله عبور کنیم. پیش بینی می شود سهمیه بندی منجر به کاهش ۱۰ هزار لیتری مصرف بنزین شود و به این ترتیب دست دولت برای صادرات بیشتر این فرآورده بازر شده و درآمدهای دولت نیز تا حدی افزایش می یابد. البته اینگونه نیست که مشکل در آمد دولت به لحاظ کسری بودجه حل شود. البته

سید علی حسینی
مدیرعامل بورس انرژی

افزایش قیمت ها مربوط به فروش داخل است. در بورس انرژی برای مصرف داخلی عرضه نمی شود. فرآورده ای که به بورس انرژی می رود فقط در رینگ بین الملل و با هدف مقاصد صادراتی است. با توجه به ظرفیت بسیار بالایی که صنعت پالایش کشور برای تولید فرآورده های نفتی از جمله بنزین وجود دارد افزایش قیمت بنزین تاثیر خاصی روی عرضه در بورس و رینگ صادراتی ندارد. ظرفیت ما در تولید بنزین بالاست. بخصوص که ستاره خلیج فارس بنزین به میزان زیاد و با کیفیت بالا را تولید می کند. بدین ترتیب میزان مصرف بنزین کشور صادر می شود. بازار صادراتی چندان تابع بازار داخلی نیست و به هر میزان که بازار صادراتی در سطح منطقه کاهش داشته باشد فرآورده برای صادرات داریم. ضمن اینکه در موضوع صادرات بنزین فقط بحث عرضه نیست بحث کشتن تقاضا هم هست. باید تقاضا و مصرف هم در منطقه وجود داشته باشد. البته

جمشید عبدالکبیر
عضو اتاق بازرگانی ایران

امروز قطعاً صرف نمی کند که با نرخ ۱۰۰۰ تومان بنزین تعویلی جایگاه داده شود. قیمت واقعی و رقابتی است. این یک دایره شیطانی و معیوب است. در زمان دولت قبل با توجه به بارانه نقدی که پرداخت شد، از نظر مردم تصمیم درستی بود. چون برای کسانی که اتمبیل نداشتند ۴۵ هزار تومان رقم خوبی بود. تفاوت چشمگیر و برای مردم جذاب بود. به همین دلیل کسانی که کم در آمد بودند خوشحال هم بودند اما واقعیت این است که عوارض توریستی را در نظر نمی گرفتند. امروز صحبتی از هدف بندی یارانه ها نیست بلکه اکنون جبران هزینه ها است و با قیمت دلار فعلی منطقی نیست که بنزین ۱۰۰۰ تومان (۵ سنت) باشد. اگر دلار ۱۰۱۰ هزار تومان هم در نظر بگیریم قیمت تمام شده بنزین با نرخ خوب خلیج فارس ۵ هزار تومان است که ۱۰۰۰ تومان هزینه حمل تا پمپ بنزین را هم پوشش نمی دهد. البته

وحید شافقی شهری
استاد دانشگاه خوارزمی

افزایش قیمت حامل های انرژی نهایتاً می تواند تکانه کوتاه مدت بر ارز داشته باشد ولی ماندگاری ندارد. هدف نخست از افزایش قیمت بنزین این است که دولت بتواند به دنبال کسب در آمدی برای افزایش سهم بارانه نقدی و بویژه پرداخت بسته های حمایتی به دهک های در آمدی پایین است و دولت در نظر دارد از محل اصلاح قیمت حمل های انرژی ۱۸ میلیون خانوار بسته حمایتی ارائه کند. هدف دوم دولت این است که با افزایش قیمت حامل های انرژی تا حدودی جلوی فاجعای سوخت و افزایش مصرف انرژی را بگیرد و در پایان دولت به دنبال این است که سهم دهک های پردرآمد را از سهم بارانه های پنهان کاهش و تعدیل کند. چنانچه طرح در دست مدیریت شود، بار تورمی حداقلی خواهد داشت. البته

* مخالفان *

شالاحین حسین تاش
رئیس سابق مؤسسه مطالعات بین المللی انرژی

خوشبختانه دولت صادقانه گفت، در آمد کم داریم بنزین را گران می کنیم. هر واحد افزایش قیمت سوخت، ۱.۲ درصد هزینه های جاری و ۱.۴ درصد هزینه های عمرانی را اضافه و رکود و تورم را تشدید می کند. کاش ابتدا تبعات گران کردن بنزین را مطالعه و بعد گران می کردند. مگر درآمدهای مان مثل کشورهای حاشیه خلیج فارس است که قیمت بنزین را با آن کشورها مقایسه می کنند. انود اقتصادی

فرهاد مؤمنی
استاد دانشگاه علامه طباطبائی

افزایش قیمت بنزین در کشور ما سه دهه تاریخ دارد و این تصور وجود دارد که اگر قیمت های کلیدی را دستکاری کنیم تنها هزینه کم آن را می برداریم و در ازای آن منابع قابل اعتنا و کم زحمت به دست می آوریم. تقریباً تمام معالجات روی این مسئله اذعان دارند که به ازای یک واحد افزایش سطح عمومی قیمت ها، هزینه های سلامت بین ۲.۵ تا ۳.۵ برابر افزایش می یابد. بنده از نهاد رهبری می خواهم از موضع تنظیم روابط بین و اداره امور راهبردی مطالبه یک کار کارشناسی یک صحنه ای کنند و از آنها بخواهند که به این پرسش ها پاسخ دهند که چه میزان در آمد از این منظر حاصل خواهد شد؟ همچنین بگویند که در چه حوزه هایی سوء کار کرد به وجود می آید. گزارش های بانک مرکزی از سال ۹۰ تا امروز از عیارت پیامدهای قابل پیش بینی، استفاده می کند بنابراین از آنها می خواهم این بار نیز صادقانه بگویند که چه هزینه های قابل پیش بینی به اقتصاد ملی بار خواهد شد. البته

حمید جعفری
رئیس فراکسیون نمایندگان ولایتی

آیا این اقدام بر اساس قانون توسعه کشور صورت گرفته و با قانون برنامه پنج ساله کشور مطابقت دارد؟ آیا این اقدام در قانون بودجه ۱۳۹۸ در بخش درآمدها و هزینه های دولت محاسبه و تعیین شده است؟ در آمد حاصل از آن بر مبنای ۱۰۰ میلیون لیتر در روز ۱۰۹۵ هزار میلیارد تومان است که یک سوم آن یعنی ۳۶۵ هزار میلیارد تومان در قانون بودجه ۱۳۹۸ پیش بینی و محاسبه شده است. اما سؤال این است، محصل هزینه ۲۳ هزار میلیارد تومان باقی می ماند که پیش بینی شده است. بارانه اعلام شده بر مبنای ۶۰ میلیون نفر و میانگین ۴۵ هزار تومان برای هر نفر حدود ۲۲ هزار میلیارد تومان می شود. آن ۴۱ هزار میلیارد تومان باقیمانده قرار است در کجا هزینه گیرند؟ / الف

بهمن آرمان
کارشناس ارشد اقتصاد

بدون تردید با سهمیه بندی در کوتاه مدت شاهد فشار تورمی خواهیم بود ولی واقعیتی که باید در نظر بگیریم این است که در وضعیت کنونی کشور با توجه به سطح نعره پنهانی نمی توان انتظار افزایش قدرت خرید مردم را داشت. طریقی که دولت برای هزینه کردن درآمدهای حاصل از افزایش قیمت بنزین در قالب ارائه بارانه به دهک های پایین جامعه ارائه کرده، به هیچ عنوان مسئله ای را حل نخواهد کرد. این طرح در زمان محمود احمدی نژاد هم ارائه شده اما با نتیجه همراه نشد. طرح دولت فاقد کارایی است. تا زمانی که سطح تولید بالا نرود، کنترل تورم افشاق نخواهد شد. شاید بتوانید اسکناس چاپ کنید. ۴۵ هزار یارانه را ۲۰۰ هزار کنید. در صورت مساله تعیینی ایجاد نخواهد شد. زیرا در طول کمتر از دو سال ارزش این ۲۰۰ هزار به ۵۰ هزار کاهش پیدا می کند. آنچه که مردم در حال حاضر به آن نیاز دارند، انتخاب